

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

_____ Հայոց լեզվի և գրականության _____
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Հերմինե Բաբոյան /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № __16__

«__15__» __մայիս__ 2023_թ.

ՀԼԳ/բ-072 ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ-3 /19-Դ
ԴԱՐ/

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝

011401.19.6 Հայոց լեզու և գրականություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝

մանկավարժության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝

Հայոց լեզվի և գրականության

/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝

_____ հեռակա _____

/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ՝

հեռակա __2-րդ, 2-րդ կիսամյակ _____

Դասախոս(ներ)՝

_____ Գայանե Հովիվյան _____

/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ gayane.hovivyan@gmail.com

Վանաձոր- 2023թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8. Դասավանդման մեթոդներ
9. Ուսումնառության մեթոդները
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
  - 12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
  - 12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ
  - 12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14. Գնահատում
  - 14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում
  - 14.2. Հարցաշար
  - 14.3. Գնահատման չափանիշներ
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹

«Արտասահմանյան գրականության պատմություն /19-րդ դար/» առարկայի ուսումնամեթոդական փաթեթը կազմված է բակալավրի հիմնական կրթական ծրագրով «Հայոց լեզու և գրականություն» մասնագիտության կրթական չափորոշիչների հենքով կազմված ուսումնական պլանի պահանջների, առարկայի բաղադրիչների հիման վրա և նպատակաուղղված է բակալավրական կրթության կազմակերպման, դասավանդման որակի բարձրացմանը:

Առարկայական փաթեթը կարգավորում է «Արտասահմանյան գրականության պատմություն /19-րդ դար/» առարկայի ուսումնամեթոդական նյութերով ապահովման, պարբերաբար թարմացման, գիտաձյուղի նոր մոտեցումների ոգուն համապատասխանեցման գործընթացը, նպաստում է ուսանողի անհատական և ինքնուրույն աշխատանքի արդյունավետության բարձրացմանը, ուսանողի գիտելիքի բարձրացմանը:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է՝

- Ուսանողներին ներկայացնել XIX դարի գրականության ընդհանուր զարգացումն ու օրինաչափությունները, հատկանշական կողմերն ու տարբերակիչ առանձնահատկությունները:

- Ներկայացնել XIX դարի արտասահմանյան գրականությունը որպես բարդ համակարգ, որը հանդիսանում է համաշխարհային գրականության անբաժանելի մասը:

- Խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր գիտելիքները արտասահմանյան գրականությունից:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են՝

- Ձևավորել պատկերացում ուսումնասիրվող դարաշրջանների յուրօրինակության, գրական հարընթացի հիմնական միտումների մասին :

---

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների:

- Միստեմավորել և խորացնել ուսանողների գիտելիքները, որոնք արդեն ծանոթացել են նախորդ դարերի արտասահմանյան գրականություններին «Արտասահմանյան գրականության պատմություն» դասընթացի ուսումնասիրման շրջանակներում:

- Վերլուծել նշված դարաշրջանների առավել նշանակալից ստեղծագործությունները և նշել դրանց տեղը գրականության զարգացման հարընթացի մեջ:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները.

«Արտասահմանյան գրականության պատմություն-3» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների նախնական գիտելիքների առկայությունը արտասահմանյան գրականության նախորդ շրջանների մասին, տեսական գիտելիքների՝ առանձին ստեղծագործությունների վերաբերմամբ կիրառելու և ինքնուրույն եզրահանգումներ կատարելու հմտությունների առկայությունը:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը²

Առարկայի ուսումնասիրման աղյուսքում ուսանողները պետք է.

- իմանա ուսումնասիրվող գրական դարաշրջանի հետ կապված տերմիններն ու հասկացությունները, գրական դարաշրջանի հիմնական շրջանները, կարողանա կողմնորոշվել նշված դաշտում,

- ընդհանուր պատկերացում ունենա առանձին գրողի ստեղծագործության, պատմա-գրական և մշակութային հարընթացի մեջ նրա տեղի ու դերի մասին, կարողանա պատմել գրողի ստեղծագործության գեղարվեստական առանձնահատկությունների մասին, գրողի ստեղծագործության գեղարվեստական առանձնահատկությունների մասին, կարողանա կատարել ընդհանրացնող եզրակացություններ գրողի ստեղծագործության մասին,

- տիրապետի գեղարվեստական տեքստի գրականագիտական վերլուծության հմտություններին, կարողանա մեկնաբանել այն և բացատրել գեղարվեստական ստեղծագործության պոետիկայի և ոճի առանձնահատկությունները:

---

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպլետենցիաների ցանկին համապատասխան:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)

- ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
- ԳԿ2 կազմակերպելու և պլանավորելու ունակություն,
- ԳԿ3 հենքային և ընդհանուր գիտելիքներ,
- ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,

Միջանձնային կոմպետենցիաներ (ՄՁԿ)

- ՄՁԿ1 քննադատական վերլուծության և ինքնաքննադատման ունակություն,
- ՄՁԿ2 թիմային աշխատանք,
- ՄՁԿ8 բարոյական արժեքներ:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)

- ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
- ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
- ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,
- ՀԳԿ4 նոր իրավիճակներին հարմարվելու ունակություն,

Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

Առաջին շրջափուլի ծրագրերում առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներն ավելի ընդհանուր բնույթ են կրում: Ընդհանուր առմամբ առաջին շրջափուլի ծրագրերի ավարտին ուսանողը (շրջանավարտը) պիտի կարողանա.

- ԱԿ1** դրսևորել մասնագիտության պատմության և հիմունքների իմացություն,
- ԱԿ2** հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
- ԱԿ3** համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել նոր տեղեկատվությունը,
- ԱԿ4** ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Արտասահմանյան գրականության պատմություն-3 /19-րդ դար/» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքները և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել բանասիրական և մանկավարժական գործունեության ընթացքում, ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և բանասիրության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	4/120

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	6
Գործնական աշխատանք	10
Ինքնուրույն աշխատանք	104
Ընդամենը	120
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ընթացիկ քննություն

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրաքանչյուր ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել
⁴ Թողնել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

• **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

• **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:

• **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵

▪ **Ուեֆերաստ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):

▪ **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական

---

⁵ Թողնել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:

▪ **Էսսե** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:

▪ **Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն** – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:

▪ **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:

▪ **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:

8. Դասավանդման մեթոդներն են՝ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, թեմատիկ սեմինար, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր:

9. Ուսումնառության մեթոդներն են՝ թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների		
		դասընթացում	գործնական աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Ներածություն: 19-րդ դարի ընդհանուր համայնապատկերը և գրական ուղղությունները. ռոմանտիզմ, ռեալիզմ	1		6
2.	Գերմանական ռոմանտիզմի ձևավորումը և զարգացման երեք շրջանները: Ա. Շամիստ			7
3.	Հոֆմանի ստեղծագործությունը: «Փոքրիկ Ցախես», «Կատու Մուրի առօրյա հայացքները»:		1	6
4.	Անգլիական ռոմանտիզմ: Անգլիական վաղ ռոմանտիզմ. «Լճային դպրոցի» բանաստեղծներ: «Լիրիկական բալլադներ» ժողովածուի առաջաբանը որպես անգլիական վաղ ռոմանտիզմի մանիֆեստ	1		7
5.	Բայրոնի կյանքը և ստեղծագործությունը: Լիրիկական «Չայլդ Հարոլդի ուխտագնացությունը»: Արևելյան պոեմներ: «Մանֆրեդ», «Կայեն», «Դոն Ժուան»		1	6
6.	Շելլիի կյանքը և ստեղծագործության շրջանները: Շելլիի գեղագիտության և աշխարհայացքի առանձնահատկությունները: Շելլիի վաղ պոեմները՝ «Թագուհի Մաբ», «Իսլամի ապստամբությունը», «Ազատագրված Պրոմեթևս», «Չենչի»: Շելլին բանաստեղծ:		1	6
7.	Վ. Սկոտի դերը XIX դարի պատմական վեպի ձևավորման մեջ: Սկոտի պատմավեպի տեսությունը: «Այվենհո», «Քվենտին Դորվարդ»		1	6
8.	Ֆրանսիական ռոմանտիզմ: Էտապները, կապը քաղաքական պայքարի հետ: Վաղ շրջան: Ժ. դե Ստալ: Շատոբրիան	1		6
9.	Հյուգոյի ստեղծագործությունը: «Կրոմվելի» առաջաբանը որպես ֆրանսիական ռոմանտիզմի մանիֆեստ: «Փարիզի աստվածամոր տաճարը», «Թշվառներ»		1	6
10.	Բերանժեի հեղափոխական դեմոկրատական պոեզիան: Ստեղծագործության էտապները:	1		6

	Երգի կառուցվածքը			
11.	Ստենդալի կյանքը և աշխարհայացքը: Վաղ գրական գործունեությունը. «Ռասին և Շեքսպիր»: «Վանինա Վանինի», «Կարմիրը և սևը», «Պարմի մենաստան»		1	6
12.	Մերիմեի վաղ ստեղծագործության կապը ռոմանտիզմի հետ. «Կլարա Գասուլի թատրոնը», «Գուսլա»: Մերիմեի պատմավեպը՝ «Կառլոս IX ժամանակագրություն»: Նովելները. «Տամանգո», «Մատեո Ֆալկոնե», «Կարմեն», «Արսենա Գիյո»	1	1	6
13.	Բալզակի կյանքը և վաղ ստեղծագործությունը. «Շուաններ»: «Մարդկային կատակերգություն» - առաջաբանը, կառուցվածքը: «Գոբսեկ», «Էժենի Գրանդե», «Հայր Գորիո», «Շագրենի կաշին»		1	6
14.	Դիկենսի կյանքը և ստեղծագործության շրջանները: «Օլիվեր Թվիստի արկածները», «Դոմբի և որդի»			6
15.	Թեքերեյի գեղագիտական հայացքները, ռեալիզմը: «Մտքների զիրք», «Մնափառության տոնավաճառ»	1	1	6
16.	Հայնեի կյանքը և ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը: «Երգերի զիրք», «Ճանապարհորդական պատկերներ»			6
17.	Ֆլորբեի գեղագիտական հայացքները: Ֆլորբեի ռեալիստական արձակը: «Մադամ Բովարի»		1	6
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		6	10	104

11. Ուսումնասիրողական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Յա. Զասուրսկու և Ս. Վ. Տուրանի խմբագրությամբ, XIX դարի արտասահմանյան գրականության պատմություն	1989
2.	М. Е. Елизарова и др. , История зарубежной литературы XIX века	1972
3.	Շամխստ , Պետեր Շլեմիլի զարմանալի պատմությունը	1982
4.	Հոֆման, Փոքրիկ Ցախես	
5.	Բայրոն, Լիրիկա: Չայլդ Հարոլդի ուխտագնացությունը: Գյավուր: Ծովահեն: Շիլոնի կալանավորը; Մանֆրեդ: Կայեն: Դոն Ժուան	1965
6.	Շելլի, Լիրիկա	1963
7.	Շելլի, Ազատագրված Պրոմեթևս	1968
8.	Վ. Սկոտ, Այվենհո	1975
9.	Վ. Սկոտ, Քվենտին Դորվարդ	1972
10.	Վ. Հյուգո, Փարիզի աստվածամոր տաճարը	2011
11.	Վ. Հյուգո, Թշվառներ	1987
12.	Ժ. Սանդ, Ինդիանա	1992
13.	Բերանժե, Երգեր	
14.	Ստենդալ, Վանինա Վանինի: Կարմիր և սև: Պարմի մենաստան	1982, 1961, 2012

15.	Բալզակ, Գոբսեկ; Հայր Գորիո: Էժենի Գրանդե; Շագրենի կաշին	1983, 1992
16.	Մերիմե, Նովելներ, Կառլոս IX ժամանակագրություն	1963, 2002
17.	Հայնե, Երգերի գիրք	1958
18.	Թ. Դիկենս, Օլիվեր Թվիստի արկածները: Դոմբի և որդի	1958
19.	Ու. Թեքերեյ, Ունայնության տոնավաճառ	2004
20.	Գ. Ֆլոբեր, Տիկին Բովարի	1989

Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)

1.	Ն. Կուլպեր, Գազանտրս: Վերջին Մոհիկան	1978, 1979
2.	Է. Պո, Ագոստ: Աշեր տան անկումը: Ոսկե բզեզ: Սպանություն Մորգ փողոցում	1983
3.	Շ. Բոդլեր, Չարի ծաղիկներ	1990
4.	Հ. Բիչեր- Սթոու, Քեռի Թոմի խրճիթը	
5.	Է. Բրոնտե, Մուլեգին Հողմերի դարավանդ	1991
6.	Շ. Բրոնտե, Ջեյն Էյր	1988

Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)

1.		
2.		

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁶
1.	Ներածություն: 19-րդ դարի ընդհանուր համայնապատկերը և գրական ուղղությունները. ռոմանտիզմ, ռեալիզմ	<ul style="list-style-type: none"> Ֆրանսիական հեղափոխության պատմական փորձի նշանակությունը 19-րդ դարի գրականության համար: Գերմանական իդեալիստական փիլիսոփայությունը և ռոմանտիզմը: Ազգային գրականությունների փոխազդեցությունը 19-րդ դարում: Համաշխարհային գրականության ձևավորումը: 19-րդ դարի գրականության ժանրային բազմազանությունը: Ռոմանտիզմի ձևավորումը: Նապոլեոնյան պատերազմները, ազգային -ազատագրական պայքարը և ռոմանտիզմի գրականությունը: Ռոմանտիզմի էտապները: Ռեալիզմի զարգացումը նոր էտապում: 	1	ՊԳ1, ՊԳ2
2.	Գերմանական ռոմանտիզմի ձևավորումը և զարգացման երեք շրջանները: Ա. Շամիստ	<ul style="list-style-type: none"> Ռոմանտիզմի զարգացման յուրահատուկ պայմանները Գերմանիայում: Ռոմանտիզմի զարգացման 3 շրջանները: Գրիմմ Եղբայրներ: Ռոմանտիկական հեքիաթ-նովելի ժանրի զարգացումը: Շամիստ 		ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3
3.	Հոֆմանի ստեղծագործությունը: «Փոքրիկ Ցախես», «Կատու Մուրի առօրյա հայացքները»:	<ul style="list-style-type: none"> Հոֆմանի ստեղծագործությունը և էսթետիկական գաղափարները «Փոքրիկ Ցախես» «Կատու Մուր» Հոֆմանի ռոմանտիկական ոճի յուրօրինակությունը: 		ՊԳ4
4.	Անգլիական ռոմանտիզմ: Անգլիական վաղ	<ul style="list-style-type: none"> Մոցիալ-քաղաքական իրավիճակի յուրահատկությունը Անգլիայում 1789-94թթ. ֆրանսիական հեղափոխության շրջանում: 		ՊԳ1, ՊԳ2

⁶ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

	<p>ռոմանտիզմ. «Լճային դպրոցի» բանաստեղծներ: «Լիրիկական բալլադներ» ժողովածուի առաջաբանը որպես անգլիական վաղ ռոմանտիզմի մանիֆեստ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Անգլիական վաղ ռոմանտիզմի շրջան: «Լճային դպրոց»-ի բանաստեղծների գեղագիտական, փիլիսոփայական և քաղաքական դիրքորոշումները: • «Լիրիկական բալլադներ»-ի առաջաբանը որպես անգլիական վաղ ռոմանտիզմի մանիֆեստ: 	1	
5.	<p>Բայրոնի կյանքը և ստեղծագործությունը: Լիրիկական «Չայլդ Հարոլդի ուխտագնացությունը»: Արևելյան պոեմներ: «Մանֆրեդ», «Կայեն», «Դոն ժուան»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Կյանքը և ստեղծագործությունը: Պոետական նորարարությունը: • «Չայլդ Հարոլդի ուխտագնացությունը»: Լիրո - էպիկական ժանրի, ռոմանտիկական հերոսի, պոեմի կառուցվածքի պրոբլեմները: • «Արևելյան պոեմները»՝ 1813-1816թթ.: • Շվեյցարական շրջան: Փիլիսոփայական դրամատիկական պոեմ՝ «Մանֆրեդ»: «Շիլլոնի կալանավորը», «Պրոմեթևս»: • «Կայեն» փիլիսոփայական դրաման: Ժանրի առանձնահատկությունները: • «Դոն ժուան» - չափածո վեպ: Ստեղծման պատմությունը: Հիմնական սոցիալ-պատմության թեմաները և պրոբլեմները, սատիրայի օբյեկտները: • Բայրոնը Հունաստանում • Բայրոնի ստեղծագործության գաղափարա- գեղագիտական և պատմական նշանակությունը: 		ՊԳ5
6.	<p>Շելլիի կյանքը և ստեղծագործության շրջանները: Շելլիի գեղագիտության և աշխարհայացքի առանձնահատկությունները: Շելլիի վաղ պոեմները՝ «Թագուհի Մաբ», «Իսլամի ապստամբությունը»,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Շելլիի գեղագիտության և աշխարհայացքի առանձնահատկությունները: • «Թագուհի Մաբ» պոեմը: • «Իսլամի ապստամբությունը» Լիրո-էպիկական պոեմը: Շելլիի պատմական լավատեսությունը: • Շելլիի ստեղծագործության իտալական շրջանը: • Շելլին - անգլիական մեծ բանաստեղծ: • Քաղաքական լիրիկան: • «Ազատագրված Պրոմեթևս». բռնակալության դեմ պայքարի 		ՊԳ6, ՊԳ7

	«Ազատագրված Պրոմեթևս», «Չենչի»: Շելլին բանաստեղծ:	պաթոսը: • «Չենչի» ողբերգությունը:		
7.	Վ. Սկոտի դերը XIX դարի պատմական վեպի ձևավորման մեջ: Սկոտի պատմավեպի տեսությունը: «Այվենհո», «Քվենտին Դորվարդ»	<ul style="list-style-type: none"> • Սկոտի դերը 19-րդ դարի պատմական վեպի ձևավորման պրոցեսում: • Սկոտի անդրադարձը Անգլիայի, Շոտլանդիայի և Ֆրանսիայի պատմության ճգնաժամային էտապներին: • Հերոսի պրոբլեմը և նրա էվոյուցիան Սկոտի վեպերում: • Սկոտի պատմավեպերի ցիկլերը՝ շոտլանդական վեպեր, անգլիական վեպեր: 		ՊԳ8, ՊԳ9
8.	Ֆրանսիական ռոմանտիզմ: Էտապները, կապը քաղաքական պայքարի հետ: Վաղ շրջան: Ժ. դե Ստալ: Շատոբրիան	<ul style="list-style-type: none"> • Ֆրանսիական ռոմանտիզմի զարգացման էտապները և դրանց կապը երկրի քաղաքական կյանքի հետ՝ առաջին ռոմանտիկների տեսական կոնցեպցիաները: • Ժերմենա դե Ստալ- վիպասանի նորարարությունը՝ «Դելֆինա», «Կորիննա» վեպերը: • Շատոբրիան- քաղաքական գործիչ և ռոմանտիկ գրող: • Շատոբրիանի ռոմանտիկական վեպերը՝ «Աթալա», «Ռենե»: • Պայքար ռոմանտիզմի համար XIX դարի 20-ական թթ.: 		ՊԳ1, ՊԳ2
9.	Հյուգոյի ստեղծագործությունը: «Կրոմվելի» առաջաբանը որպես ֆրանսիական ռոմանտիզմի մանիֆեստ: «Փարիզի աստվածամոր տաճարը», «Թշվառներ»	<ul style="list-style-type: none"> • Հյուգոն պոետ, դրամատուրգ, արձակագիր: • «Կրոմվելի» առաջաբանը որպես ֆրանսիական ռոմանտիզմի մանիֆեստ: • Հյուգոն ռոմանտիկական պատմական վեպի վարպետ. «Փարիզի աստվածամոր տաճարը»: Վեպի կերպարները: Տաճարի թեման վեպում: • «Թշվառներ» - 19-րդ դարի նշանավոր սոցիալական վեպ: Գլխավոր սյուժետային գծերը և կերպարները: 	1	ՊԳ10, ՊԳ11
10.	Բերանժեի հեղափոխական դեմոկրատական պոեզիան: Ստեղծագործության էտապները: Երգի կառուցվածքը	<ul style="list-style-type: none"> • Բերանժեի հեղափոխական - դեմոկրատական պոեզիան: • Ժողովրդական ստեղծագործության ավանդույթների օգտագործումը մասայական երգի մեջ: • Սատիրական երգեր, հեղափոխական հերոսականության երգեր, բուրժուական հարաբերությունները մերկացնող երգեր, 	1	ՊԳ13

		<p>ժողովրդական մարդկանց կյանքը Բերանժեի երգերում:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Բերանժեի նորարարությունը: Երգերի կառուցվածքը: 		
11.	<p>Ստեղծագործության կյանքը և աշխարհայացքը: Վաղ գրական գործունեությունը. «Ռասին և Շեքսպիր»:</p> <p>«Վանինա Վանինի», «Կարմիրը և սևը», «Պարմի մենաստան»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Կյանքը, աշխարհայացքը և վաղ գրական գործունեությունը: • «Ռասին և Շեքսպիր» տրակտատի գեղագիտական սկզբունքները: • Կլասիցիզմի քննադատությունը, ռեալիզմի սկզբունքների հաստատումը: • «Վանինա Վանինի» նովելը: Կերպարները: • «Կարմիր և սև» - վեպի ենթավերնագրի՝ «19-րդ դարի ժամանակագրություն», նշանակությունը: • Ժյուլիեն Սորելի կերպարը: • Տիկին դը Ռենալի և Մաթիլդա դե Լա Մոլի կերպարները: • «Պարմի մենաստան» - վեպի պրոբլեմատիկան: 		ՊԳ14
12.	<p>Մերիմեի վաղ ստեղծագործության կապը ռոմանտիզմի հետ. «Կլարա Գասուլի թատրոնը», «Գուսլա»: Մերիմեի պատմավեպը՝ «Կառլոս IX ժամանակագրություն»: Նովելները. «Տամանգո», «Մատեո Ֆակոնե», «Կարմեն», «Արսենա Գիյո»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Մերիմեի ստեղծագործության կապը ռոմանտիզմի հետ: «Կլարա Գասուլի թատրոնը»: «Գուսլա» ժողովածուն: • Պատմական պոեմները Մերիմեի ստեղծագործության մեջ. «Ժակերիա», «Կառլոս IX-ի ժամանակագրություն»: • Մերիմեն՝ ռոմանտիկական նովելի վարպետ. «Մատեո Ֆակոնե», «Տամանգո», «Կարմեն», «Արսենա Գիյո» 	1	ՊԳ16
13.	<p>Բալզակի կյանքը և վաղ ստեղծագործությունը. «Շուաններ»: «Մարդկային կատակերգություն» - առաջաբանը, կառուցվածքը: «Գոբսեկ», «Էժենի Գրանդե», «Հայր Գորիո», «Շագրենի կաշին»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Վաղ ստեղծագործությունը: «Շուաններ» պատմական վեպը: • «Մարդկային կատակերգության» մտահղացումը և կառուցվածքը: Նախաբանը: • «Գոբսեկ» - տիպականը և բացառիկը հերոսի կերպարում: • «Էժենի Գրանդե», «Հայր Գորիո» վեպերը: • Բալզակի ռեալիզմի գագաթները: «Շագրենի կաշի» փիլիսոփայական վեպը: 		ՊԳ15

14.	Դիկենսի կյանքը և ստեղծագործության շրջանները: «Օլիվեր Թվիստի արկածները», «Դոմբի և որդի»	<ul style="list-style-type: none"> • Կյանքը և ստեղծագործության էտապները: • Դիկենսը հումորիստ և սատիրիկ: «Օլիվեր Թվիստ»- դաստիարակության պրոբլեմը: • «Դոմբի և որդի» - Դիկենսի նվաճումները վեպում: 		ՊԳ18
15.	Թեքերեյի գեղագիտական հայացքները, ռեալիզմը: «Մնորների գիրք», «Մնափառության տոնավաճառ»	<ul style="list-style-type: none"> • Գեղագիտական հայացքները: Թեքերեյի ռեալիզմը: • Ստեղծագործության էտապները: Վաղ վիպակները: «Մնորների գիրք» - սնորհիզմի մերկացումը: • «Մնափառության տոնավաճառ» - Թեքերեյի մեծագույն նվաճումը: Սոցիալ- քաղաքական և բարոյական պրոբլեմները վեպում: 	1	ՊԳ19
16.	Հայնեի կյանքը և ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը: «Երգերի գիրք», «Ճանապարհորդական պատկերներ»	<ul style="list-style-type: none"> • Պոեզիա և մտածող: • «Երգերի գրքի» լիրիկական հերոսը: • «Ճանապարհորդական պատկերներ» - ժանրային առանձնահատկությունները: • Հայնեի հրապարակախոսական վարպետությունը: 		ՊԳ17
17.	Ֆլոբերի գեղագիտական հայացքները: Ֆլոբերի ռեալիստական արձակը: «Մադամ Բովարի»	<ul style="list-style-type: none"> • 50-60-ական թթ. ռեալիստական արձակի վարպետը: • Ֆլոբերի պատմական հոռետեսությունը «Մադամ Բովարի»: Էմմայի կերպարը: 		ՊԳ20

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ⁷
1.	Հոֆմանի ստեղծագործությունը: «Փոքրիկ Ցախես», «Կատու Մուրի առօրյա հայացքները»:	<ul style="list-style-type: none"> • Հոֆմանի ստեղծագործությունը և էսթետիկական գաղափարները • «Փոքրիկ Ցախես» • «Կատու Մուր» • Հոֆմանի ռոմանտիկական ոճի յուրօրինակությունը: 	1	Բանավոր հարցում	ՊԳ4
2.	Բայրոնի կյանքը և ստեղծագործությունը: Լիրիկական «Չայլդ Հարոլդի ուխտագնացությունը»: Արևելյան պոեմներ: «Մանֆրեդ», «Կայեն», «Դոն ժուան»	<ul style="list-style-type: none"> • Կյանքը և ստեղծագործությունը: Պոետական նորարարությունը: <ul style="list-style-type: none"> • «Չայլդ Հարոլդի ուխտագնացությունը»: Լիրո - էպիկական ժանրի, ռոմանտիկական հերոսի, պոեմի կառուցվածքի պրոբլեմները: <ul style="list-style-type: none"> • «Արևելյան պոեմները»՝ 1813-1816թթ.: • Շվեյցարական շրջան: Փիլիսոփայական դրամատիկական պոեմ՝ «Մանֆրեդ»: «Շիլիոնի կալանավորը», «Պրոմեթևս»: • «Կայեն» փիլիսոփայական դրաման: Ժանրի առանձնահատկությունները: • «Դոն ժուան» - չափածո վեպ: Ստեղծման պատմությունը: Հիմնական սոցիալ-պատմության թեմաները և պրոբլեմները, սատիրայի օբյեկտները: <ul style="list-style-type: none"> • Բայրոնը Հունաստանում • Բայրոնի ստեղծագործության գաղափարա-գեղագիտական և պատմական նշանակությունը: 	1	Բանավոր հարցում	ՊԳ5

⁷⁵ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

3.	<p>Շելլիի կյանքը և ստեղծագործության շրջանները: Շելլիի գեղագիտության և աշխարհայացքի առանձնահատկությունները: Շելլիի վաղ պոեմները՝ «Թագուհի Մաք», «Իսլամի ապստամբությունը», «Ազատագրված Պրոմեթևս», «Չենչի»: Շելլին բանաստեղծ:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Շելլիի գեղագիտության և աշխարհայացքի առանձնահատկությունները: • «Թագուհի Մաք» պոեմը: • «Իսլամի ապստամբությունը» Լիրո-էպիկական պոեմը: Շելլիի պատմական լավատեսությունը: • Շելլիի ստեղծագործության իտալական շրջանը: • Շելլին - անգլիական մեծ բանաստեղծ: • Քաղաքական լիրիկան: • «Ազատագրված Պրոմեթևս». բռնակալության դեմ պայքարի պաթոսը: • «Չենչի» ողբերգությունը: 	1	Բանավոր հարցում	ՊԳ6, ՊԳ7
4.	<p>Վ. Սկոտի դերը XIX դարի պատմական վեպի ձևավորման մեջ: Սկոտի պատմավեպի տեսությունը: «Այվենհո», «Քվենտին Դորվարդ»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Սկոտի դերը 19-րդ դարի պատմական վեպի ձևավորման պրոցեսում: • Սկոտի անդրադարձը Անգլիայի, Շոտլանդիայի և Ֆրանսիայի պատմության ճգնաժամային էտապներին: • Հերոսի պրոբլեմը և նրա էվոլյուցիան Սկոտի վեպերում: • Սկոտի պատմավեպերի ցիկլերը՝ շոտլանդական վեպեր, անգլիական վեպեր: 	1	Բանավոր հարցում	ՊԳ8, ՊԳ9
5.	<p>Ֆրանսիական ռոմանտիզմ: Էտապները, կապը քաղաքական պայքարի հետ: Վաղ շրջան: Ժ. դե Ստալ: Շատոբրիան</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ֆրանսիական ռոմանտիզմի զարգացման էտապները և դրանց կապը երկրի քաղաքական կյանքի հետ՝ առաջին ռոմանտիկների տեսական կոնցեպցիաները: • Ժերմենա դե Ստալ- վիպասանի նորարարությունը՝ «Դելֆինա», «Կորիննա» վեպերը: • Շատոբրիան- քաղաքական գործիչ և ռոմանտիկ գրող: 		Բանավոր հարցում	ՊԳ1, ՊԳ2

		<ul style="list-style-type: none"> • Շատորբիանի ռոմանտիկական վեպերը՝ «Աթալա», «Ռենե»: • Պայքար ռոմանտիզմի համար XIX դարի 20-ական թթ.: 			
6.	Հյուգոյի ստեղծագործությունը: «Կրոմվելի» առաջաբանը որպես ֆրանսիական ռոմանտիզմի մանիֆեստ: «Փարիզի աստվածամոր տաճարը», «Թշվառներ»	<ul style="list-style-type: none"> • Հյուգոն պոետ, դրամատուրգ, արձակագիր: • «Կրոմվելի» առաջաբանը որպես ֆրանսիական ռոմանտիզմի մանիֆեստ: • Հյուգոն ռոմանտիկական պատմական վեպի վարպետ. «Փարիզի աստվածամոր տաճարը»: Վեպի կերպարները: Տաճարի թեման վեպում: • «Թշվառներ» - 19-րդ դարի նշանավոր սոցիալական վեպ: Գլխավոր սյուժետային գծերը և կերպարները: 	1	Բանավոր հարցում	ՊԳ10, ՊԳ11
7.	Ստենդալի կյանքը և աշխարհայացքը: Վաղ գրական գործունեությունը. «Ռասին և Շեքսպիր»: «Վանինա Վանինի», «Կարմիրը և սևը», «Պարմի մենաստան»	<ul style="list-style-type: none"> • Կյանքը, աշխարհայացքը և վաղ գրական գործունեությունը: • «Ռասին և Շեքսպիր» տրակտատի գեղագիտական սկզբունքները: • Կլասիցիզմի քննադատությունը, ռեալիզմի սկզբունքների հաստատումը: • «Վանինա Վանինի» նովելը: Կերպարները: • «Կարմիր և սև» - վեպի ենթավերնագրի՝ «19-րդ դարի ժամանակագրություն», նշանակությունը: • Ժյուլիեն Սորելի կերպարը: • Տիկին դը Ռենալի և Մաթիլդա դե Լա Մոլի կերպարները: • «Պարմի մենաստան» - վեպի պրոբլեմատիկան: 	1	Բանավոր հարցում	ՊԳ14
8.	Մերիմեի վաղ ստեղծագործության կապը ռոմանտիզմի հետ. «Կլարա Գասուլի թատրոնը»,	<ul style="list-style-type: none"> • Մերիմեի ստեղծագործության կապը ռոմանտիզմի հետ: «Կլարա Գասուլի թատրոնը»: • «Գուսլա» ժողովածուն: • Պատմական սյուժեները Մերիմեի 	1	Բանավոր հարցում	ՊԳ16

	«Գուսլա»: Մերիմեի պատմավեպը՝ «Կառլոս IX ժամանակագրություն»: Նովելները. «Տամանգո», «Մատեո Ֆալկոնե», «Կարմեն», «Արսենա Գիյո»	ստեղծագործության մեջ. «Ժակերիա», «Կառլոս IX-ի ժամանակագրություն»: <ul style="list-style-type: none"> • Մերիմեն՝ ռոմանտիկական նովելի վարպետ. «Մատեո Ֆալկոնե», «Տամանգո», «Կարմեն», «Արսենա Գիյո» 			
9.	Բալզակի կյանքը և վաղ ստեղծագործությունը. «Շուաններ»: «Մարդկային կատակերգություն» - առաջաբանը, կառուցվածքը: «Գոբսեկ», «Էժենի Գրանդե», «Հայր Գորիո», «Շագրենի կաշին»	<ul style="list-style-type: none"> • Վաղ ստեղծագործությունը: «Շուաններ» պատմական վեպը: <ul style="list-style-type: none"> • «Մարդկային կատակերգության» մտահղացումը և կառուցվածքը: Նախաբանը: <ul style="list-style-type: none"> • «Գոբսեկ» - տիպականը և բացառիկը հերոսի կերպարում: <ul style="list-style-type: none"> • «Էժենի Գրանդե», «Հայր Գորիո» վեպերը: • Բալզակի ռեալիզմի գագաթները: «Շագրենի կաշի» փիլիսոփայական վեպը: 	1	Բանավոր հարցում	ՊԳ15
10.	Դիկենսի կյանքը և ստեղծագործության շրջանները: «Օլիվեր Թվիստի արկածները», «Դոմբի և որդի»	<ul style="list-style-type: none"> • Կյանքը և ստեղծագործության էտապները: • Դիկենսը հումորիստ և սատիրիկ: «Օլիվեր Թվիստ»- դաստիարակության պրոբլեմը: <ul style="list-style-type: none"> • «Դոմբի և որդի» - Դիկենսի նվաճումները վեպում: 		Բանավոր հարցում	ՊԳ18
11.	Թեքերեյի գեղագիտական հայացքները, ռեալիզմը: «Սնոբների գիրք», «Սնափառության տոնավաճառ»	<ul style="list-style-type: none"> • Գեղագիտական հայացքները: Թեքերեյի ռեալիզմը: <ul style="list-style-type: none"> • Ստեղծագործության էտապները: Վաղ վիպակները: «Սնոբների գիրք» - սնոբիզմի մերկացումը: <ul style="list-style-type: none"> • «Սնափառության տոնավաճառ» - Թեքերեյի մեծագույն նվաճումը: Սոցիալ- քաղաքական և բարոյական պրոբլեմները վեպում: 	1	Բանավոր հարցում	ՊԳ19

12.	<p>Հայնեի կյանքը և ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը: «Երգերի գիրք», «Ճանապարհորդական պատկերներ»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Պոետ և մտածող: • «Երգերի գրքի» լիրիկական հերոսը: • «Ճանապարհորդական պատկերներ» - ժանրային առանձնահատկությունները: <ul style="list-style-type: none"> • Հայնեի հրապարակախոսական վարպետությունը: 		Բանավոր հարցում	ՊԳ17
13.	<p>Ֆլոբերի գեղագիտական հայացքները: Ֆլոբերի ռեալիստական արձակը: «Մադամ Բովարի»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • 50-60-ական թթ. ռեալիստական արձակի վարպետը: • Ֆլոբերի պատմական հոռետեսությունը «Մադամ Բովարի»: Էմմայի կերպարը: 	1	Բանավոր հարցում	ՊԳ20

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ⁸	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ⁹
1.	Ա. Շամխատյի «Պետեր Շլեմիլի զարմանալի պատմությունը» վիպակը	Ստեղծագործության համակողմանի քննություն	Ռեֆերատ	կիսամյակի ավարտ	Բանավոր հարցում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ3
2.	Հռֆմանի «Փոքրիկ Ցախես» ֆանտաստիկ նովելը	Ստեղծագործության համակողմանի քննություն	Ռեֆերատ	կիսամյակի ավարտ	Բանավոր հարցում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ4
3.	Բայրոնի «Դոն ժուանը»	Ստեղծագործության համակողմանի քննություն	Ռեֆերատ	կիսամյակի ավարտ	Բանավոր հարցում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ5
4.	Շելլիի «Ազատագրված Պրոմեթևսը» և Էսքիլեսի տրիլոգիան Պրոմեթևսի մասին	Թեմայի և դրա իրացման համադրական վերլուծություն	Ռեֆերատ	կիսամյակի ավարտ	Բանավոր հարցում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ6
5.	Վ. Սկոտի «Քվենտին Դորվարդ» / «Այվենհո» պատմավեպը	Ստեղծագործության համակողմանի քննություն	Ռեֆերատ	կիսամյակի ավարտ	Բանավոր հարցում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ7, ՊԳ8
6.	Հյուգոյի «Փարիզի աստվածամոր տաճարը» վեպը	Ստեղծագործության համակողմանի քննություն	Ռեֆերատ	կիսամյակի ավարտ	Բանավոր հարցում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ10

⁸ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը:

⁹ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, որ. ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

7.	Ժան Վալժանի կերպարը Հյուգոյի «Թշվառներ» վեպում	Կերպարի համակողմանի քննություն	Ռեֆերատ	կիսամյակի ավարտ	Բանավոր հարցում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ11
8.	Անապաստանության թեման Հյուգոյի «Թշվառներ» վեպում. Գավրոշ և Կոզետ	Թեմայի քննություն առանցքային կերպարների միջոցով	Ռեֆերատ	կիսամյակի ավարտ	Բանավոր հարցում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ11
9.	Ստենդալի «Կարմիրը և սևը » վեպը	Ստեղծագործության համակողմանի քննություն	Ռեֆերատ	կիսամյակի ավարտ	Բանավոր հարցում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ14
10.	Գ. Ֆլոբերի «Մադամ Բովարի» վեպը	Ստեղծագործության համակողմանի քննություն	Ռեֆերատ	կիսամյակի ավարտ	Բանավոր հարցում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ20
11.	Մերիմեի նովելները	Նովելների բովանդակային և կառուցվածքային բնութագիր	Ռեֆերատ	կիսամյակի ավարտ	Բանավոր հարցում	ՊԳ1, ՊԳ2, ՊԳ16

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹⁰

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
---------------------------	--

¹⁰ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար:

	դեպում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	-
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	-
Մարքեր, սարքավորումներ	-
Համակարգչային ծրագրեր	-
Այլ	-

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹¹:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- ուսումնական գործընթացին ուսանողի մասնակցության աստիճանի գնահատում դասերին հաճախումների հաշվառման միջոցով՝ առավելագույնը 20 միավոր,
- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ

---

¹¹ «Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.):

ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,

- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:¹²

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Ռոմանտիզմ
2. Շամիստ. «Պետեր Շլեմիլի զարմանալի պատմությունը»
3. Հոֆմանի «Փոքրիկ Ցախեսը»
4. Հոֆմանի «Կատու Մուրի առօրյա հայացքները»
5. «Լճային դպրոց»
6. Բայրոնի լիրիկան
7. Բայրոնի արևելյան պոեմները
8. Բայրոնի «Չայլդ Հարոլդի ուխտագնացությունը»
9. Բայրոնի «Մանֆրեդը»
10. Բայրոնի «Կայենը»
11. Բայրոնի «Դոն ժուանը»
12. Շելլիի լիրիկան
13. Շելլիի «Թագուհի Մաբ» և «Իսլամի ապստամբությունը» պոեմները
14. Շելլիի «Ազատագրված Պրոմեթևսը»
15. Սկոտի պատմավեպի տեսությունը
16. Սկոտի «Այվենհոն»
17. Սկոտի «Քվենտին Դորվարդը»
18. Ֆրանսիական վաղ ռոմանտիզմը. Շատոբրիան, Ժ. դե Ստալ
19. Հյուգոյի «Կրոմվելի» առաջաբանը
20. Հյուգոյի «Փարիզի աստվածամոր տաճարը»
21. Հյուգոյի «Թշվառները»
22. Ռեալիզմ
23. Բերանժեի ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը
24. Մերիմեի նովելները
25. Մերիմեի «Կարմենը»
26. Մերիմեի «Կառլո IX_ի ժամանակագրությունը»
27. Ստենդալի էսթետիկական հայացքները.
28. Ստենդալի «Վանինա Վանինին»
29. Ստենդալի «Կարմիրը և սևը»

¹² Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

30. Ստենդայի «Պարմի մենաստանը»
31. Բալզակի «Շագրենի կաշին»
32. Բալզակի «Գոբսեկը»
33. Բալզակի «Հայր Գորիոն»
34. Բալզակի «Էժենի Գրանդեն»
35. Բալզակի ռեալիզմի առանձնահատկությունները
36. Ֆլոբերի գեղագիտական հայացքները
37. Ֆլոբերի «Մադամ Բովարին»
38. Դիկկենսի «Օլիվեր Թվիստի արկածները»
39. Դիկկենսի «Դոմբի և որդի» վեպը
40. Թեքերեյի էսթետիկական հայացքները
41. Թեքերեյի «Մնափառության տոնավաճառը»
42. Հայնեի «Երգերի գիրքը»

14.4. Գնահատման չափանիշները¹³.

- Տեսական գիտելիքներ`
  - Գրականագիտության տեսության գիտելիքների խորացում:
- Գործնական աշխատանքներ`
  - Տեսական գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
  - Ինքնուրույն վերլուծության կարողություն:
- Ինքնուրույն աշխատանք`
  - Համադրական վերլուծություն կատարելու կարողություն,
  - Հետազոտական աշխատանքներ կատարելու կարողություն:

---

¹³ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման:

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն՝ 011401.00.6 Մասնագիտական մանկավարժություն

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 011401.19.6 Հայոց լեզու և գրականություն

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ մանկավարժության բակալավր

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2023

Հեռակա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՀԼԳ/բ-072 ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՑԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ-3 /19-ԴԴ ԴԱՐ/			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	16	Դասախոսություն	6
			Գործնական աշխատանք	10
	Ինքնուրույն	104		
	Ընդամենը	120		
Ստուգման ձևը	Ընթացիկ քննություն			
Դասընթացի նպատակը	Ուսանողներին ներկայացնել XIX դարի գրականության ընդհանուր զարգացումն ու օրինաչափությունները, հատկանշական կողմերն ու տարբերակիչ առանձնահատկությունները, ինչպես նաև՝ խորացնել և ընդլայնել ուսանողների ընդհանուր գիտելիքները արտասահմանյան գրականությունից:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p><i>Գիտելիք՝</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Պատկերացում ուսումնասիրվող դարաշրջանի գրականության յուրօրինակության, զարգացման միտումների մասին: <p><i>Հմտություն՝</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Ներկայացնել ուսումնասիրվող դարաշրջանի գրականության առանձնահատկությունները: ➤ Վերլուծել առավել նշանակալից ստղծագործությունները՝ ընդգծելով դրանց դերը գրական հարընթացի մեջ: <p><i>Կարողունակություն՝</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Կոնկրետ գրական երկի հիման վրա ցույց տալ ուսումնասիրվող դարաշրջանի գրականությանը հատուկ առանձնահատկությունները և օրինաչափությունները: 			

**Դասընթացի
բովանդակությունը**

Թեմա 1. Ներածություն: 19-րդ դարի ընդհանուր համայնապատկերը և գրական ուղղությունները. ռոմանտիզմ, ռեալիզմ

Թեմա 2. Գերմանական ռոմանտիզմի ձևավորումը և զարգացման երեք շրջանները: Ա. Շամիստ

Թեմա 3. Հոֆմանի ստեղծագործությունը: «Փոքրիկ Յախես», «Կատու Սուրի առօրյա հայացքները»:

Թեմա 4. Անգլիական ռոմանտիզմ: Անգլիական վաղ ռոմանտիզմ. «Լճային դպրոցի» բանաստեղծներ: «Լիրիկական բալլադներ» ժողովածուի առաջաբանը որպես անգլիական վաղ ռոմանտիզմի մանիֆեստ

Թեմա 5. Բայրոնի կյանքը և ստեղծագործությունը: Լիրիկական «Չայլդ Հարոլդի ուխտագնացությունը»: Արևելյան պոեմներ: «Մանֆրեդ», «Կայեն», «Դոն ժուան»

Թեմա 6. Շելլիի կյանքը և ստեղծագործության շրջանները: Շելլիի գեղագիտության և աշխարհայացքի առանձնահատկությունները: Շելլիի վաղ պոեմները՝ «Թագուհի Սաբ», «Իսլամի ապստամբությունը», «Ազատագրված Պրումթես», «Չենչի»: Շելլին բանաստեղծ:

Թեմա 7. Վ. Սկոտի դերը XIX դարի պատմական վեպի ձևավորման մեջ: Սկոտի պատմավեպի տեսությունը: «Այվենհո», «Քվենտին Դորվարդ»

Թեմա 8. Ֆրանսիական ռոմանտիզմ: Էտապները, կապը քաղաքական պայքարի հետ: Վաղ շրջան: Ժ. դե Ստալ: Շատոբրիան

Թեմա 9. Հյուգոյի ստեղծագործությունը: «Կրոմվելի» առաջաբանը որպես ֆրանսիական ռոմանտիզմի մանիֆեստ: «Փարիզի աստվածամոր տաճարը», «Թշվառներ»

Թեմա 10. Բերանժեի հեղափոխական դեմոկրատական պոեզիան: Ստեղծագործության էտապները: Երգի կառուցվածքը

Թեմա 11. Ստենդալի կյանքը և աշխարհայացքը: Վաղ գրական գործունեությունը. «Ռասին և Շեքսպիր»: «Վանինա Վանինի», «Կարմիրը և սևը», «Պարմի մենաստան»

Թեմա 12. Մերիմեի վաղ ստեղծագործության կապը ռոմանտիզմի հետ. «Կլարա Գասուլի թատրոնը», «Գուլա»: Մերիմեի պատմավեպը՝ «Կառլոս IX ժամանակագրություն»: Նովելները. «Տամանգո», «Մատեո Ֆալկոնե», «Կարմեն», «Արսենա Գիյո»

Թեմա 13. Բալզակի կյանքը և վաղ ստեղծագործությունը. «Շուաններ»: «Մարդկային կատակերգություն» - առաջաբանը, կառուցվածքը: «Գոբսեկ», «Էժենի Գրանդե», «Հայր Գորիո», «Շագրենի կաշին»

	<p><i>Թեևա 14.</i> Դիկենսի կյանքը և ստեղծագործության շրջանները: «Օլիվեր Թվիստի արկածները», «Դոմբի և որդի»</p> <p><i>Թեևա 15.</i> Թեքերեյի գեղագիտական հայացքները, ռեալիզմը: «Սնորների գիրք», «Սնափառության տոնավաճառ»</p> <p><i>Թեևա 16.</i> Հայնեի կյանքը և ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը: «Երգերի գիրք», «Ճանապարհորդական պատկերներ»</p> <p><i>Թեևա 17.</i> Ֆլորերի գեղագիտական հայացքները: Ֆլորերի ռեալիստական արձակը: «Մադամ Բովարի»</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Բանավոր հարցում, բնագրային վերլուծություն, ինքնուրույն աշխատանքի ստուգում:</p>
<p>Գրականություն</p>	<p><i>Պարտադիր գրականություն</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Յա. Չասուրսկու և Ս. Վ. Տուրանի խմբագրությամբ, XIX դարի արտասահմանյան գրականության պատմություն 1989 2. М. Е. Елизарова и др. , История зарубежной литературы XIX века 1972 3. Շամիստ , Պետեր Շլեմիլի զարմանալի պատմությունը 4. Հոֆման, Փոքրիկ Ցախես 5. Բայրոն, Լիրիկա: Չայլդ Հարոլդի ուխտագնացությունը: Գյավուր: Ծովահեն: Շիլիոնի կալանավորը; Մանֆրեդ: Կայեն: Դոն Ժուան 6. Շելլի, Լիրիկա 7. Շելլի, Ազատագրված Պրոմեթևս 8. Վ. Սկոտ, Այվենհո 9. Վ. Սկոտ, Քվենտին Դորվարդ 10. Վ. Հյուգո, Փարիզի աստվածամոր տաճարը 11. Վ. Հյուգո, Թշվառներ 12. Ժ. Սանդ, Ինդիանա 13. Ն. Կուպեր, Գազանորս: Վերջին Մոհիկան 14. Է. Պո, Ագռավ: Աշեր տան անկումը: Ոսկե բզեզ: Սպանություն Մորգ փողոցում 15. Բերանժե, Երգեր 16. Ստենդալ, Վանինա Վանինի: Կարմիր և սև: Պարմի մենաստան 17. Բալզակ, Գոբսեկ: Հայր Գորիո: Էժենի Գրանդե, Շագրենի կաշին 18. Մերիմե, Նովելներ, Կառլոս IX ժամանակագրություն 19. Հայնե, Երգերի գիրք 20. Շ. Բրոնտե, Ջեյն Էյր 21. Թ. Դիկենս, Օլիվեր Թվիստի արկածները: Դոմբի և որդի

22. Ու. Թեքերեյ, Սնափառության տոնավաճառ

23. Գ. Տլոբեր, Մադամ Բովարի

Լրացուցիչ գրականություն

1. Ժ. Սանդ, Ինդիանա

2. Կուպեր, Գազանորս: Վերջին Մոհիկան